

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ
МИНИСТРЛИГИ**

**И.РАЗЗАКОВ атындагы КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК ТЕХНИКАЛЫК
УНИВЕРСИТЕТИ**

АСПИРАНТУРА БӨЛҮМҮ

КЫРГЫЗ ТИЛИ КАФЕДРАСЫ

“Бекитемин”
КМТУнун илимий иштер
Боюнча проректору

----- проф. Төрөбеков Б.Т.

Кыргыз тили кафедрасынын
жыйынында бекитилген

----- ф.и.к., доц. Жумагул к.А.

№ 6 протокол 30- декабрь 2021-ж

16.10.2021

**Аспирантурага тапшыруу үчүн Кыргыз тили сабагынан кирүү
сынагын тапшырууга карата коюлган талаптар**

Бишкек – 2022

Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министри

И. Раззаков атындагы Кыргыз мамлекеттик техникалык университети

Аспирантурага тапшыруу үчүн Кыргыз тили сабагынан кирүү сынагын тапшырууга карата коюлган талаптар

“Кыргыз тили” жалпы илимий дисциплинасы боюнча сынактын программасы КР Жогорку билим берүүсүнүн мамлекеттик стандартынын негизинде түзүлгөн.

“Кыргыз тили” жалпы илимий дисциплинасы боюнча сынак ЖОЖдон кийинки кесиптик билим берүү системасындагы милдеттүү делген дисциплиналарга кирет.

Кыргыз тили боюнча кирүү сынагында билиминин, билгичтигинин жана көндүмдөрүнүн деңгээлине карата коюлуучу талаптардын тизими.

Кыргыз тили боюнча сынактын спецификасын эске алуу менен сынак тапшыруучулардын кыргыз тили боюнча билими, билгичтиги жана көндүмдөрү алардын сүйлөө, окуй билүү, түшүнүү, жазуу жана которуу деңгээлдери аркылуу текшерилет.

Аспирантурага тапшырып жаткандар кыргыз тилинин жазуу жана оозеки сүйлөө эрежелерин, лексикалык жана грамматикалык негизги эрежелерди, кыргыз адабий тилинин ченемдерин билиши керек.

Сынакка карата тилдин мазмунун, кептик жана байланыша билүүгө карата талаптар “Кыргыз тили боюнча мамлекеттик билим берүү стандарты” тарабынан аныкталат.

Тилдеги негизги эрежелер

1. Фонетика боюнча:

- Кыргыз алфавити. Тыбыш жана тамга.
- Кыргыз тилиндеги тыбыштардын түрлөрү.
- Фонетикалык негизги мыйзам (үндөштүк мыйзамы).
- Муун жана басым. Алардын түзүлүшү жана түрлөрү.

2. Грамматика (сөз, сөз айкашы, сүйлөм) боюнча:

- Кыргыз тилиндеги сөз түркүмдөрү.
- Сездун лексикалык жана грамматикалык маанилери.
- Сөз жана сездун жасалышы.
- Сөз туркумдерунун грамматикалык категория л ары.
- Сөз айкашы. Эркин жана туруктуу сөз айкаштары.

- Сүйлөм. Сүйлөмдүн мааниси жана түзүлүшү боюнча түрлөрү.
- Сүйлөмдүн баш жана айкындооч мүчөлөрү.

3. Лексикалык минимум:

- Кесиптик сөздөр
- Терминдер жана атоолор
- Илимий стиль
- КРдин атрибуттары (мамлекеттик символдор)

Байланышуу кебинин төмөнкү түрлөрүн билүү талап кылынат:

Баарлашуу.

- Өздөштүрүлгөн тааныш лексика-грамматикалык материалдардын негизинде байланышуунун ар кандай кырдаалдарында сүйлөшүп жаткан адамдын оюн түшүнө билүү;
- Сүйлөшүп жаткан учурда өзүнө тааныш эмес лексикалык бирдиктерди (сөздөрдү) баарлашуу кебинин мазмунуна жараша өз алдынча ажырата билүү;

Окуй билүү.

- Берилген тексттеги сөздөрдү бардыгына бирдей түшүнүктүү жана так окуй билүү;
- Тааныш лексика-грамматикалык материалдардын негизинде окуп жаткан текстин маанисин түшүнө билүү;

Сүйлөй билүү.

- Чыныгы байланышуу кырдаалына жараша кептин типтүү үлгүлөрүн колдоно билүү;
- Кептин эмоционалдуу жана экспресивдүү жагдайларын туура колдонуп, кыргыз элинин макал-ылакаптарын, учкул сөздөрүн ыктуу колдоно билүү;

Адабияттар:

1. Мусаева В., Байланыштуу кепти, кептин стилдерин окутуу. (2009);
2. Мусаева В., Кыргыздын чечендик кебин окутуу. Монография. (2013);
3. Мусаева В., Т.Асанкунов. Окуп-үйрөнүүдөн курулуучу натыйжалар. Кыргыз тили боюнча методикалык колдонмо. 2011;
4. Мусаев С., Кеп маданияты. (2004);
5. Усеналиев С., Б.Өмүралиев Азыркы кыргыз тилинин таблицалары. (2003);
6. Чыманов Ж., Кыргыз тили: Сабактын теориясы жана практикасы. (2007);
7. Кыргыз тилинин жазуу эрежелери. Бишкек-2013
8. Юдахин К.К. Киргизско-русский словарь.- М., 1965
9. Өмүралиев. Б. Синтаксиста окутуунун методикасы. (1978);